

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Českém Krumlově rozhodl samosoudcem Mgr. Františkem Strouhou ve věci žalobkyň **a) nezletilé** , narozené , **b) nezletilé** , narozené , obou bytem , okres , právně zastoupených Mgr. Radkou Mart'ánovou, advokátkou v Českém Krumlově, se sídlem Latrán 193, proti žalované **České republice – Ministerstvu obrany ČR**, IČ: 601 62 694, se sídlem Tichonova 221/1, 160 00, Praha 6, o **náhradu nemajetkové újmy**,

t a k t o :

- I. Návrh, aby byla žalovaná povinna zaplatit žalobkyni a) nezletilé částku 960.000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 16. 8. 2015 do zaplacení, se do částky 200.000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % od 16. 8. 2015 do zaplacení, zamítá.
- II. Žalovaná je povinen zaplatit žalobkyni a) nezletilé částku 760.000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 16. 8. 2015 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Návrh, aby byla žalovaná povinna zaplatit žalobkyni b) nezletilé částku 960.000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 16. 8. 2015 do zaplacení, se do částky 200.000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % od 16. 8. 2015 do zaplacení, zamítá.

- IV. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni b) nezletilé . částku 760.000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 16. 8. 2015 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyním náhradu nákladů řízení ve výši 157.792 Kč ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobkyň.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním došlým soudu dne 31. 8. 2016 se žalobkyně domáhaly vydání rozhodnutí, kterým by byla žalované uložena povinnost zaplatit každé z nich částku 960.000 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,05 % ročně od 16. 8. 2015 do zaplacení. Žaloba je odůvodněna tím, že otec nezletilých žalobkyň pan , nar. , byl u žalovaného ve služebním poměru dle zák. č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání. Jako voják se účastnil dne 4. 9. 2013 cvičení ve vojenském výcvikovém prostoru Boletice, k. ú. Vojenský újezd Boletice. Při cvičení ostrých střelb ze 120 mm minometu došlo k jeho smrtelnému zranění. Vystřelená mina explodovala ve vzdálenosti cca 30 m od pozorovacího stanoviště, z něhož naváděl střelbu. Na následky tohoto zranění otec nezletilých dne (----) zemřel. Úraz byl projednáván jako individuální trestní odpovědnosti obsluhy minometu, nicméně trestní řízení bylo zastaveno, neboť nebylo shledáno spáchání trestného činu. Trestní stíhání obsluhy minometu bylo zastaveno usnesením Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 17. 6. 2015, č. j. 10 T 82/2015-1384, které bylo následně potvrzeno rozhodnutím Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14.8.2015, č. j.: 3 To 458/2015. Obě nezletilé žalobkyně dopisem ze dne 13. 8. 2015 požádaly žalovaného o odškodnění nemajetkové újmy, která jim vznikla z důvodu smrti jejich otce, tedy osoby blízké. Každá z žalobkyň uplatnila vůči žalované nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 960.000 Kč. Při stanovení výše nároku bylo vycházeno z paušální částky, která byla dříve upravena v § 444 odst. 3 zák.č. 40/1964 Sb., a nárok byl odvozen ze čtyřnásobku této dříve paušálně stanovené náhrady. O odškodnění v navržené výši obě žalobkyně mimosoudně jednaly s žalovanou. Žalovaná se své odpovědnosti nebránila, za přiměřenou akceptovala i výši požadovaného nároku. V souvislosti s rozsudkem Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 1402/2015 ze dne 12. 4. 2016, ale žalovaná nepřistoupila k podpisu již připravené dohody o náhradě nemajetkové újmy s odůvodněním, že se znovu musí zabývat výší odškodnění žalobkyň. Ke svému vztahu k otci žalobkyně uvedly, že v roce 2010 došlo k rozvodu manželství jejich matky s otcem žalobkyň. Obě nezletilé žalobkyně rozpad rodiny nesly velmi těžce, což se v období rozvodu manželství promítlo i do vztahu s otcem, kterému kladli za vinu, že je opustil a založil si novou rodinu. Postupně se ale situace zklidnila a vzájemný vztah se zlepšil. Toto zlepšení bylo výsledkem postupné trpělivé práce, jak ze strany otce, tak ze strany matky žalobkyň. Kontakt otce s žalobkyněmi probíhal po rozvodu nejdříve po dobu pouze několika hodin (což vzhledem ke vzdálenosti bydliště otce a žalobkyň nebylo jednoduché), přes tyto komplikace nedošlo k rezignaci na obnovování vzájemných vztahů, a kontakty se začaly prodlužovat. Žalobkyně se na návštěvy otce těšily a postupně přijaly myšlenku, že otec sice má novou rodinu, ale neznamená to, že by je neměl rád jako dřív. Smrt otce je proto zasáhl a velmi tvrdě, protože se pro ně, vlastně už podruhé, zhroutila představa vztahu s milujícím rodičem. Obě žalobkyně byly v době smrti otce již ve věku, kdy si dokázaly plně uvědomit, že tentokrát je ztráta nevratná. Ve svém okolí nemají jiný mužský

vzor, neboť jejich matka si po rozvodu jiného partnera nenašla. U svých vrstevníků vnímají, jakou roli otcové v rodině mají, vnímají, že své děti podporují a učí je řadě dovedností, ke kterým mají blíže než druhý z rodičů. Jsou také přítomni jejich úspěchům i neúspěchům. Vztah rodič a dítě, je vztahem zcela jedinečným a nenahraditelným. Žalobkyně zastihla smrt jejich otce ve věku, kdy si dobře vybavují chvíle s ním strávené a na druhou stranu vnímají nevratnost smrti. Obě nezletilé jsou ve věku, kdy potřebují oba rodiče a touží po jejich přítomnosti při běžných činnostech, ještě nejsou natolik samostatné, aby se racionálně dokázaly od rodiče odpoutat. Ztrátu otce jako osoby blízké není možné nahradit penězi, neboť vztah rodič – dítě je vztahem v lidském životě zcela jedinečným. Nicméně alespoň částečná kompenzace ztráty rodiče formou úhrady peněžité částky je možná. Při zvážení všech okolností s přihlédnutím k dříve používané paušální náhradě ve smyslu § 444 odst. 3 zák. č. 40/1964 Sb. považují žalobkyně za přiměřenou náhradu částku ve výši 960.000,-Kč pro každou z nich. Nárok žalobkyň vznikl před účinností zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a nelze tak přímo aplikovat ust. § 2959 zák. č. 89/2012 Sb., který upravuje nárok na náhradu nemajetkové újmy při usmrcení blízkého člověka. Toto ustanovení je však možno použít jako významný interpretační pramen, který vychází přímo z práv zaručených čl. 32 Listiny a čl. 8 Úmluvy (viz Hlava III, Oddíl 3, Pododdíl 2 zák. č. 89/2012 Sb. - Náhrada při újmě na přirozených právech člověka). Podle citovaného ustanovení subjekt odpovědný za škodu při usmrcení nebo zvlášť závažném ublížení na zdraví odčiní duševní útrapy zde vyjmenovaným osobám peněžitou náhradou vyvažující jejich utrpení. V případě, že nelze výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti. V tomto směru odkazují žalobkyně na rozhodnutí ÚS ze dne 22. 12. 2015, sp. zn.: I.ÚS 2844/14. Zákonná kritéria pro stanovení výše odškodnění nemajetkové újmy jsou poměrně obecná, kdy § 2959 občanského zákoníku (kdy i když toto ustanovení není možné aplikovat přímo, když ke vzniku újmy došlo ještě za účinnosti zák. 40/1964 Sb., lze jej použít jako interpretační pramen) stanoví, že „při usmrcení ... odčiní škůdce duševní útrapy manželů, rodičů, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.“ Je tedy na soudech, aby výši náhrady v konkrétních případech stanovily. Při stanovení výše nemajetkové újmy tak vycházely žalobkyně z dostupných informací o výši náhrad při zásahu do osobnostních práv a podpůrně též vycházely z dříve platné paušální náhrady, když tuto (i po jejím zrušení), resp. její určitý násobek soudy při stanovení výše nemajetkové újmy používaly ve snaze o určitou objektivizaci částek nemajetkové újmy. V tomto směru soudy braly mj. v úvahu skutečnost, že výše této paušální náhrady byla stanovena v roce 2004 a je tedy potřeba zohlednit ekonomické změny ve společnosti, míru inflace i nárůst průměrné mzdy. Žalobkyně tak při stanovení výše nemateriální újmy vyšly ze čtyřnásobku dřívější paušální náhrady, když tuto částku považují za adekvátní vzhledem k tomu, že žalovaná v roce 2015 obdobnou částku vyplatila též v případě úmrtí

..., vojáka, který zemřel při výkonu služebních povinností a obdobné náhrady vyplácí žalovaná též při úmrtí vojáka při zahraniční misi. Dle názoru žalobkyň není v tomto směru rozhodné, že výše náhrad při úmrtí v zahraniční misi vyplývá přímo ze zákona, neboť z hlediska pozůstalých není rozhodné, zda osoba blízká zemřela při plnění služebních povinností na území České republiky nebo mimo ní. Újma na právech pozůstalých je stejná, a jestliže výši újmy stanoví přímo zákon, je třeba tuto výši považovat za spravedlivou a přiměřenou a žalobkyně tak mají legitimní očekávání, že jejich újma bude odškodněna v obdobné výši. Pokud má být odškodnění vnímáno jako spravedlivé a tedy i srovnatelné s podobnými případy, pak se jeví částka požadovaná žalobkyněmi jako zcela adekvátní. Kromě těchto skutkově velmi blízkých případů, kdy došlo k úmrtí vojáka při plnění služebních povinností, měla by být přiznaná nemateriální újma schopna snést srovnání

s jinými případy zásahu do osobnostních práv, kdy jistě není žádoucí, aby újma v souvislosti se ztrátou osoby blízké byla odškodňována nižšími částkami než případy zásahu do osobnostních práv např. při sporech známých osobností s bulvárním tiskem – -- – zadostiučinění ve výši 1 milion korun, -- – zadostiučinění ve výši 500.000 Kč, apod ...). Pokud jde o požadovaný úrok z prodlení, pak žalobkyně vychází z toho, že jejich žádost o odškodnění byla doručena žalovanému dne 14. 8. 2015, uhrazeno mělo být následující den, tedy 15. 8. Od 16. 8. 2015, je tak žalovaný v prodlení s úhradou nároku žalobkyň.

Žalovaná se k návrhu vyjádřila tak, že požadovaná výše náhrady nemajetkové újmy je s ohledem na aktuální judikaturu zejména rozhodnutí Nejvyššího soudu č. j. 4 Tdo 1402/2015 ze dne 12. 4. 2016 a Ústavního soudu I. ÚS 2844/2014 ze dne 22.12.2015 nepřiměřená. V projednávané věci je rozhodné především zdůraznit, že je zde dána pouze objektivní odpovědnost žalované, u které byl otec žalobkyň ve služebním poměru. Šetřením nebyl zjištěn úmysl ani zavinění na straně žalované. Naopak žalovaná se prostřednictvím vojenského útvaru aktivně postavila k celé tragické události, když ve spolupráci s rodinou organizovala pohřeb, smuteční hostinu, dále nabídla pozůstalým služby vojenského psychologa a bez průtahů byly vyplaceny pozůstalým všechny zákonné nároky podle zák. č.221/1999 Sb. o vojácích z povolání včetně jednorázového odškodnění pozůstalých podle ust. § 124 zák. č. 221/1999 Sb o vojácích z povolání ve výši 240.000 Kč každé, které je svou povahou dle názoru žalované náhradou nemajetkové újmy. Jak je ze svědecké výpovědi matky žalobkyň zřejmé, traumatizujícím zážitkem pro žalobkyně byla především skutečnost, že otec kvůli jiné ženě opustil společnou domácnost a manželství rodičů bylo v roce 2010 rozvedeno. Psychologickou pomoc musely žalobkyně vyhledat právě z důvodů výše uvedených, kdy žalobkyně otce odmítaly. Dále pak matka žalobkyň uvedla, že byl styk otce s dětmi sice stanoven soudem a návštěvy otce probíhaly u žalobkyň, neboť ty odmítaly za otcem dojíždět, ale byly nepravidelné s ohledem na sportovní aktivity žalobkyň, plnění služebních povinností otce i vzdálenosti jeho nového bydliště cca 300 km. Návštěvy otce na doporučení psychologa probíhaly za účasti matky. Soud by měl tedy posoudit pro stanovení výše náhrady a při aplikaci i další judikatury Nejvyššího soudu (kromě již citované) např. 30 Cdo 5188/2007 a 30 Cdo 1577/2009 zda nastaly skutečnosti na základě, kterých by mohla být uplatněna další náhrada nemajetkové újmy tzn.: „zda byly zpřetrhány vazby a vztahy, které existovaly nad rámec běžných vztahů v rodině nebo společné domácnosti a důsledky úmrtí výrazně překračují obvykle vzniklé následky“, což dle názoru žalované v řízení prokázáno nebylo, ale pro stanovení výše náhrady je podle názoru Ústavního soudu však kvalita vzájemného vztahu klíčová. Žalovaná ovšem tímto vůbec nezpochybňuje, že došlo nereparovatelně k zásahu do soukromí žalobkyň. Závěrem si žalovaná dovoluje upozornit na skutečnost, že náhrada nemajetkové újmy ve výši 240.000 Kč každé z žalobkyň již byla vyplacena a pokud soud dospěje po posouzení všech okolností případu k závěru, že jsou splněny podmínky pro stanovení i další vyšší relativní náhrady mělo by být přihlédnuto k již poskytnutému plnění.

Usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j.: 3 TO 458/2015-1412 ze dne 19. 8. 2015 je prokázáno, že v trestní věci obviněného , v řízení o přečinu podle § 273 odst. 1, odst. 2 písmene b) odst. 4 trestního zákoníku o stížnosti státní zástupkyně proti usnesení Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 17. 6. 2015 č. j.: 10 T 82/2015-1384 byla stížnost státní zástupkyně zamítnuta. Okresní soud v Českém Krumlově rozhodl svým usnesením ze dne 17. 6. 2015 č. j.: 10 T 82/2015-1384 tak, že se

zastavuje trestní stíhání obviněného pro skutek, v němž je obžalobou spatřován přečin obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 4 trestního zákoníku, a kterého se měla dopustit tak, že dne 4. 9. 2013 ve Vojenském výcvikovém prostoru Boletice, k. ú. Vojenského újezdu Boletice, okres Český Krumlov, jako voják z povolání, během v rámci ostrých střelb, neprovedl dostatečnou kontrolu zamíření minometu na určený cíl, ač k tomu byl z titulu svého postavení povinen, v důsledku čehož nezjistil podstatné vychýlení hlavně minometu v náměru i záměru, ..., čímž umožnil provedení i v pořadí druhého výstřelu z minometu č. 134 nezaměřeného na určený cíl, kdy takto vystřelená mina dopadla namísto určeného a původně zaměřeného cíle do korun vzrostlých stromů, kde se v době výstřelu zdržoval mimo rtn. , přičemž po iniciaci vystřelené miny v korunách vzrostlých stromů byl jednou střepinou zasažen do hlavy rtn. nar. , v důsledku čehož utrpěl zranění spočívající ve střepinovém mozko-lebečním poranění (otoku mozku a kanálovitém rozmoždění mozku), když na následky tohoto zranění dne / Nemocnici České Budějovice zemřel.

Skutečnost, že žalobkyně jsou dcerami , narozeného , prokazují rodné listy žalobkyň.

Dne 7. 11. 2013 bylo rozhodnuto žalovanou o přiznání sirotčího důchodu ve výši 7.240 Kč pro nezletilou . a 7. 11. 2013 ve stejné výši pro nezletilou .

Dne 8. 11. 2013 rozhodlo Ministerstvo obrany – Vojenský úřad sociálního zabezpečení o přiznání úmrtího pro každou z žalobkyň ve výši 142.749 Kč, tj. celkem v částce 285.498 Kč.

Dne 29. 5. 2015 požádala matka žalobkyň o vyplacení jednorázového odškodnění pozůstalých v souvislosti s úmrtím otce žalobkyň. Dne 5. 6. 2015 bylo právnímu odboru Ministerstva obrany, odboru pro právní zastupování postoupena žádost o vyplacení jednorázového odškodnění podaná matkou žalobkyň.

Dopisem z 13. 8. 2015 je prokázáno, že žalobkyně prostřednictvím se právní zástupkyně uplatnily vůči žalované nárok na náhradu nemajetkové újmy z důvodů uvedených v žalobě. Žalované byla dána lhůta k plnění 14 dnů od obdržení výzvy.

Dopisem z 28. 8. 2015 byla matka žalobkyň vyrozuměna žalovaným o zahájení řízení o jednorázovém odškodnění pozůstalých. Vyrozumění bylo žalované doručeno 3. 9. 2015. Dne 11. 9. 2015 bylo žalovaným vydáno rozhodnutí o nároku o jednorázové odškodnění pozůstalých tak, že každé z žalobkyň byla přiznána podle § 124 zákona číslo 221/1999 Sb. o vojácích z povolání jednorázové odškodnění pozůstalých ve výši 240.000 Kč. Rozhodnutí bylo vydáno v souvislosti s tím, že otec žalobkyň utrpěl dne smrtelný služební úraz. Rozhodnutí bylo doručeno matce žalobkyň dne 17. 9. 2015.

Sdělením Psychocentra – manželské a rodinné poradny kraje Vysočina z 28. 8. 2017 je prokázáno, že s žalobkyněmi toto centrum aktivně spolupracovalo již v roce 2009 v rámci rozvodového procesu jejich rodičů. Tehdy měl otec své působiště vzdálené 350 km, přesto mu velmi záleželo na aktivním setkávání se dcerkami na udržení dobrých pevných vztahů s nimi i přes rozchod rodičů. Kontakty a realizace setkávání otce a dcera, jakož i vedení rodičovské

mediace probíhaly v zařízení centra v průběhu celého roku 2009. Pozitivní vývoj ve vztahu s otcem, zejména však starší pokračoval zdárně, do přirozené polohy respektující potřeby a očekávání nezletilých. Následující roky podle sdělení matky probíhal styk otce a dcer bezproblémově, když za nimi jezdil. Setkávání se realizovalo přirozeně a bezproblémově až do tragického úmrtí otce v září 2013. byla již jako dítě velmi vnímavá a citlivá, na změnu ve vztahu rodičů, reagovala hlubokým vnitřním hnutím. Situaci opětovné ztráty otce, nyní již definitivní, prošla procesem smutnění a následně přijetím reality. Pomáhá jí fakt, že má velkou lásku, oporu a citové zázemí v matce a v její rodině. Racionální uchopení reality jí pomáhá minimalizovat nárazové smutky, zejména v situacích kdy jí chybí a bude chybět role otce. Situace, ve kterých se tento fakt bude promítat, se bude aktuálně vyskytovat v průběhu jejího dalšího vývoje, dospívání.

K oprávněnosti výše nároku předložily žalobkyně novinové články, které informovaly o tom, jakým způsobem žalovaný odškodnil rodinu výsadkáře, který zemřel při testu padáků, a to článkem uveřejněním na internetovém portálu idnes.cz dne 15. 6. 2016. Tehdy informoval tisk o tom, že dětem byla přisouzena částka každému 1.000.000 Kč. Dne 8. 7. 2014 publikovat portál zpavy.idnes.cz článek o tom, že pozůstalým po padlých vojácích náleží podle zákona asi 1.000.000 Kč, článek se týkal případu smrti v zahraniční operaci. Pro takovou situaci náleží dětem a manželce 120ti násobek minimální mzdy a poté pravidelná částka jako náhrada na výživu pozůstalých, jak uvedl Petr Medek z tiskového ministerstva obrany. Ministerstvo obrany a Armáda ČR na svých webových stránkách informuje o tom, jaké náleží odškodnění pozůstalých v případě úmrtí vojáka v zahraniční operaci a že jde mimo jiné o jednorázové mimořádné odškodnění, které náleží pozůstalému manželovi a dítěti, případně rodičů, pokud byl voják svobodný, při úmrtí v zahraniční misi, jde o 120ti násobek minimální mzdy a ministr obrany může ve zvláštních případech částku zvýšit až na dvojnásobek.

Výpovědi svědkyně , matky žalobkyně, je prokázáno, že dcery se nejprve dozvěděly telefonicky o tom, že jejich otec je zraněn, o několik dní později přišla zpráva o jeho úmrtí. V době, kdy byl otec zraněn, k tomu děti přistupovaly tak, že je naděje na jeho vyléčení. Zpráva je však rozesmutila a ještě víc smutku samozřejmě přinesla zpráva o úmrtí otce. Dcery se zúčastnily pohřbu otce, ale nechtěly být přítomny na smutečním obědě, který následoval. Svědkyně se se zemřelým manželem rozvedla. V období před rozvodem a po něm bylo náročnější pro celou rodinu. Otec měl značný zájem se s dcerami vídat, usiloval o to, aby bylo rozhodnuto o tom, že děti budou dojíždět k němu. To však dcery odmítaly, protože považovaly odchod otce ze společné domácnosti za jinou partnerkou za zradu, vytýkaly mu, že odešel. Soud prvního stupně sice rozhodl o styku, ale nikoliv o tom, že by dcery dojížděly k otci. Otec s tím nesouhlasil a z toho důvodu se odvolal, takže rozhodoval krajský soud. Ten pak rozhodl o tom, že se otec bude stýkat s dcerami jednou za 14x pod dohledem psychologického pracoviště. Styk potom probíhal skutečně podle toho rozhodnutí soudu, samozřejmě však jsme se museli také domlouvat na případných změnách, podle aktuálních okolností, které se týkaly třeba zdravotního stavu dětí, nebo když měl otec nějaké svoje povinnosti. Např. byl také zraněn a ze zdravotních důvodů nemohl děti navštěvovat. Byl však s dětmi v telefonickém kontaktu. Návštěvy trvaly v podstatě celý jeden den. Dcery nechtěly dojíždět do bydliště otce, ale v té době nechtěly na návštěvy k nikomu, třeba ani ke své tetě. Nyní si dcery často na otce vzpomínají, např. v místech, kde jsme společně dřív byli, třeba v místě, kde se učily s otcem lyžovat, apod. S otcem se vídaly při návštěvách obě dcery. Při návštěvách byla přítomna vždy i svědkyně a šlo např. vycházky, návštěvu ZOO apod.

Tento postup doporučili psychologové a jevílo se to jako funkční řešení. Dcery neměly žádné negativní postoje k tomu styku, byly s otcem v telefonickém kontaktu, když si třeba i domlouvaly, kam by rády jely, co by chtěly vidět apod. Ačkoliv se ty vztahy lepšily, nedošlo už k tomu, že by návštěvy probíhaly bez přítomnosti svědkyně. O tom, že má otec vztah s jinou partnerkou, se dozvěděla starší dcera náhodou, když slyšela telefonický rozhovor otce, ze kterého pochopila, že zřejmě hovoří s jinou partnerkou a otec jí to nedokázal vysvětlit. Tahle událost vztahy s otcem narušila. Otec platil výživné řádně, dával dcerám i dárky, většinou to bylo tak, že od nich zjistil, o co mají zájem, co je zrovna baví, dcery se s ním domlouvaly, co by si přály a on jim to přání splnil.

Skutkovým závěrem soudu, je že pan [redacted] byl u užalované ve služebním poměru podle zák. č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání v hodnosti rotný. byl otcem žalobkyně. Při vojenském cvičení ve vojenském výcvikovém prostoru Boletice dne [redacted] došlo k smrtelnému zranění otce žalobkyně. Na následky tohoto zranění otec žalobkyně dne [redacted] zemřel. Trestní stíhání obsluhy minometu bylo zastaveno usnesením Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 17. 6. 2015 č. j. 10 T 82/2015, které bylo potvrzeno rozhodnutím Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 3 To 458/2015 ze dne 14. 8. 2015. Zavinění konkrétní osoby zjištěno nebylo. Dne 7. 11. 2013 bylo rozhodnuto žalovaným o přiznání sirotčího důchodu ve výši 7.240 Kč pro nezletilou [redacted] a 7. 11. 2013 ve stejné výši pro nezletilou [redacted]. Dne 8. 11. 2013 rozhodlo Ministerstvo obrany – Vojenský úřad sociálního zabezpečení o přiznání úmrtného pro každou z žalobkyně ve výši 142.749 Kč, tj. celkem v částce 285.498 Kč. Dne 13. 8. 2015 se obrátila právní zástupkyně žalobkyně na žalovanou a požadovala náhradu nemajetkové újmy ve výši 960.000 Kč pro každou z žalobkyně. Strany do dubna 2016 spolu o náhradě nemajetkové újmy jednaly a jednání ukončena nebyla. V roce 2010 došlo k rozvodu manželství matky s otcem žalobkyně. Obě nezletilé žalobkyně rozpad rodiny nesly velmi těžce, což se v období rozvodu manželství promítlo i do vztahu s otcem, kterému kladly za vinu, že je opustil a založil si novou rodinu. Postupně se ale situace zklidnila a vzájemný vztah se zlepšil. Toto zlepšení bylo výsledkem postupné trpělivé práce, jak ze strany otce, tak ze strany matky žalobkyně. Kontakt otce s žalobkyněmi probíhal po rozvodu nejdříve po dobu pouze několika hodin (což vzhledem ke vzdálenosti bydliště otce a žalobkyně nebylo jednoduché), přes tyto komplikace nedošlo k rezignaci na obnovování vzájemných vztahů, a kontakty se začaly prodlužovat. Žalobkyně se na návštěvy otce těšily a postupně přijaly myšlenku, že otec sice má novou rodinu, ale neznamená to, že by je neměl rád jako dřív.

S ohledem na skutečnost, že k úmrtí otce žalobkyně došlo [redacted], rozhoduje soud podle zákona č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku (dále jen o. z.). Podle § 444 odst. 3 písm. b) o.z. za škodu usmrcením náleží pozůstalým jednorázové odškodnění, a to každému dítěti 240.000 Kč. Judikatura k tomuto ustanovení dospěla k závěru, že tato částka je natolik paušální, že ji nelze považovat za vyčerpávající řešení daného problému. Proto nebylo vyloučeno, pokud jednorázové odškodnění není dostatečnou satisfakcí za vzniklou újmu na osobnostních právech, aby se dotčené osoby domáhaly další satisfakce podle ustanovení na ochranu osobnosti. V době rozhodování soudu lze na takovou situaci použít zásad stanovených § 2959 zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku (dále jen n.o.z.). Podle tohoto ustanovení při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželů, rodičů, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

Přehledně uspořádal hlediska, která by měl soud vzít v úvahu Ústavní soudu České republiky ve svém nálezu sp. zn. I.ÚS 2844/14 ze dne 22. 12. 2015. V tomto rozhodnutí je mimo jiné konstatováno, že je třeba odškodnění újmy, jež je předmětem tohoto řízení opírat zejména o principy vyplývající přímo z čl. 10 odst. 2 Listiny a čl. 8 odst. 1 Úmluvy. Jako další podpůrný pramen, a to v rovině interpretační, je nutno vzít v úvahu čl. 10:301. Principů evropského deliktního práva (PETL), jež obsahuje určení oprávněných osob a kritéria výše nemajetkové újmy. "Tyto principy, i když mají základ v soukromé iniciativě, mají významný dopad na legislativu evropských států, která se postupně tomuto pojetí přizpůsobuje." [viz nálezu sp. zn. Pl. ÚS 16/04 ze dne 4. 5. 2005 (N 98/37 SbNU 321)]. Základním principem odškodnění nemajetkové újmy je zde posouzení všech okolností případu a přiznání co možná srovnatelných částek za objektivně podobné újmy.

Okolnosti, jež je třeba zkoumat na straně poškozeného, mohou být podle rozvíjející se doktríny zejména a) intenzita vztahu žalobce se zemřelým, b) věk zemřelého a pozůstalých, c) otázka hmotné závislosti pozůstalého na usmrcené osobě, d) případné poskytnutí jiné satisfakce. Pro výši náhrady je kvalita vzájemného vztahu klíčová. Psychická bolest ze ztráty velmi blízkého člověka (nově dle § 2959 Občanského zákoníku duševní útrapy) je často vnímána jako nesnesitelná, fyzická, omezující ostatní aktivity pozůstalého, mnohdy přerůstající až do duševního onemocnění. Při zohlednění věku zemřelého se odlišuje, nakolik je prožívána ztráta novorozence jeho rodiči, ztráta rodiče jeho dětmi nebo ztráta osoby důchodového věku jeho vnoučaty. Důležitou roli hraje i pocit zodpovědnosti rodiče za své děti. Ztráta osoby, na níž je pozůstalý existenčně závislý, se negativně projeví i ve sféře osobnostního prožívání. Jiná forma satisfakce než peněžité (např. omluva odpovědné osoby) sice nemůže být sama o sobě dostačující, její poskytnutí a následné posouzení jejího významu však může promluvit do snížení peněžitého zadostiučinění.

Při zkoumání intenzity vztahu žalobkyně se zemřelým bylo prokázáno, že tyto byly negativně poznamenány rozvodem rodičů. Především skutečností, že zemřelý si našel novou partnerku, kvůli které opustil společnou domácnost s žalobkyněmi. Zvláště starší žalobkyně tato skutečnost vedla až k odmítání otce a návštěv u něho. Otec nejprve vyžadoval, aby její dcery navštěvovaly, teprve pod odborným vedením Psychocentra začal dcery navštěvovat on. Rozhodně projevilo značné odhodlání zachovat si s dcerami otcovský vztah i přes jejich postoj k němu a i praktickou překážku spočívající ve vzdálenosti mezi svým novým bydlištěm a bydlištěm dcer, kterou musel překonávat, aby se mohla jeho setkání s dcerami uskutečnit. Hledisko věku zemřelého a pozůstalých byl takové, že žalobkyně otce potřebovaly v době jeho smrti a jeho přítomnost by pro ně byla zvláště nyní významná. Jak uvádí Psychocentrum ve svém vyjádření, je obecně úmrtí blízkého v rodině významným faktorem hlubokého emočního zranění, následného smutnění a frustrace ze ztráty citového pouta a opory. V případě rodičovské postavy jsou, zejména pro dítě ve vývoji, tyto následky celoživotní. Samozřejmě je otázkou hmotné závislosti pozůstalého na usmrcené osobě. Zemřelý plnil svoji vyživovací povinnost řádně, dětem přispíval i nad rámec soudem stanoveného výživného podle potřeb a přání dětí, přičemž o jejich přání se sám zajímal a byla mu známa.

Soud zkoumal i okolnosti na straně osoby odpovědné. Tou je v projednávané věci ministerstvo obrany, odpovědné objektivně. Nelze tedy použít doporučená hlediska, jako je lítost. Lez však poukázat na to, že nárok na náhradu škody podle § 124 zákona o vojácích z povolání přiznala žalovaná žalobkyním bez zbytečného odkladu a takto byly vyřízeny i nároky na úmrtné a sirotčí důchod.

Při odůvodnění výše nároku argumentovaly žalobkyně mimo jiné i tím, že pokud má být odškodnění vnímáno jako spravedlivé a tedy i srovnatelné s podobnými případy. S tím je možné souhlasit. Nelze však souhlasit s tím, že lze projednávanou věc porovnávat s jinými případy zásahu do osobnostních práv, např. při sporech známých osobností s bulvárním tiskem – zadostiučinění ve výši 1 milion korun, – zadostiučinění ve výši 500.000 Kč, apod ...). Takové zásahy nelze srovnávat s úmrtím člena rodiny a s tím spojenými duševními útrapami. K uvedeným příkladům proto soud nepřihlížel.

Pokud žalobkyně při stanovení výše nemateriální újmy vyšly ze čtyřnásobku dřívější paušální náhrady, když tuto částku považují za adekvátní vzhledem k tomu, že žalovaná v roce 2015 obdobnou částku vyplatila též v případě úmrtí vojáka, který zemřel při výkonu služebních povinností a obdobné náhrady vyplácí žalovaná též při úmrtí vojáka při zahraniční misi, má soud za to, že lze takové vodítko pro projednávanou věc použít. Je možné přisvědčit názoru žalobkyň, že není rozhodné, že výše náhrad při úmrtí v zahraniční misi vyplývá přímo ze zákona, neboť z hlediska pozůstalých není rozhodné, zda osoba blízká zemřela při plnění služebních povinností na území České republiky nebo mimo ní. Je pravdou, že zahraniční mise se konají v bojových konfliktech, kde je nebezpečí zranění nebo úmrtí vyšší. Naopak při účasti na cvičení, byť se při něm používá ostrá munice, by měla být v zásadě bezpečnou akcí, pokud jsou dodrženy všechny bezpečnostní předpisy. Z hlediska dětí, jako pozůstalých, se však rozdíl mezi zahraniční misí, a účastí na domácím cvičení ztrácí. Děti obecně předpokládají, že se jim rodič ze zahraniční mise nebo ze cvičení vrátí živ a zdrav. Pokud se tak nestane, dochází k duševním útrapám, které je nutno jako nemajetkovou újmu odčinit.

Jako základ nároku tak soud vycházel z částky 960.000 Kč pro každou z žalobkyň, jak bylo navrhováno. Po shrnutí kritérií uvedených shora však dospěl k závěru, že je nutné navrhovanou částku snížit. Především soud zohlednil skutečnost, která byla v řízení prokázána, tj. že žalobkyně netvořily se zemřelým otcem společnou domácnost. Vztahy žalobkyň s otcem byly narušeny tím, že si našel novou partnerku, s níž sdílel novou domácnost. Dcery nebyly s otcem v obvyklém denním kontaktu. Stýkaly se pouze při jeho jednodenních víkendových návštěvách a to stále za přítomnosti matky. I to svědčí o tom, že narušený vztah otce s dcerami nebyl dosud zcela navázán, i když otec vyvíjel usilovnou snahu a došlo k výraznému zlepšení oproti období kolem rozvodu rodičů žalobkyň. Byť je tedy ztráta otce pro žalobkyně duševní útrapou, nemá takovou intenzitu, jakou by měla pro dítě z úplné rodiny. Další skutečností, kterou soud hodnotí tak, že snižuje nárok žalobkyň, je skutečnost, že žalovaná poskytla všechna dosud možná plnění, tj. nárok na náhradu škody podle § 124 zákona o vojácích z povolání, na úmrtné a sirotčí důchod. S vědomím těchto skutečností dospěl soud k závěru, že částkou odpovídající nároku každé žalobkyni je částka 760.000 Kč. Žádost o odškodnění byla doručena žalované dne 14. 8. 2015, uhrazeno mělo být následující den, tedy 15. 8. 2015, je tak žalovaná v prodlení s úhradou nároku žalobkyň a žalobkyním náleží též zákonný úrok z prodlení podle § 1970 n.o.z. ve výši stanovené § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. Ve zbytku, jak je uvedeno ve výrocích I. a III. soud žalobu zamítnul.

O nákladech řízení soud rozhodnul podle § 142 odst. 3 o. s. ř. Přiznal žalobkyním plnou náhradu nákladů řízení, neboť rozhodnutí záviselo na úvaze soudu. Náklady řízení spočívají v odměně advokáta podle vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 155.392 Kč za 8 úkonů právní služby po 12.140 Kč, snížené dle § 12 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb. z důvodu

společného zastupování žalobkyň o 20% za každou zastupovanou osobu (12.140 Kč x 8 úkonů = 97.120 Kč – 19.424 Kč představujících 20% odměny = 77.696 Kč * 2 zastupované osoby = 155.392 Kč), náhradě hotových výdajů 2.400 za 8 úkonů právní služby po 300 Kč dle § 13 odst. 3. (úkony advokáta jsou: první porada, žádost o odškodnění z 13.8.2015, žaloba, vyjádření z 29.9.2016 a 3.3.2017, zastoupení při jednání OS dne 2.2.2017 a 30.3.2017, závěrečný návrh). Celkem činí náklady řízení 157.792 Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích prostřednictvím Okresního soudu v Českém Krumlově.

V Českém Krumlově dne 13. dubna 2017

Mgr. František Strouha v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Dagmar Bartošová

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivety Jiříkové a soudců Mgr. Ing. Martiny Lacinové a Mgr. Jana Jursíka v právní věci žalobkyň: **a) nezletilá** , nar. , **b) nezletilá** , nar. , obě bytem , obě zastoupené Mgr. Radkou Marťánovou, advokátkou se sídlem v Českém Krumlově, Latrán 193, proti žalované: **Česká republika – Ministerstvo obrany ČR**, se sídlem Tychonova 1, Praha 6, o náhradu nemajetkové újmy, o odvolání účastníků proti rozsudku Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 13.4.2017, č.j. 9 C 225/2016-108,

t a k t o :

Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku v odstavci I., III. a ve výroku v odstavci II. v části týkající se povinnosti žalované zaplatit žalobkyni] částku 500.000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně od 16.8.2015 do zaplacení, ve výroku v odstavci IV. v části týkající se povinnosti žalované zaplatit žalobkyni ; částku 500.000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně od 16.8.2015 do zaplacení, **p o t v r z u j e .**

Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku v odstavci II. v části týkající se povinnosti žalované zaplatit žalobkyni částku 260.000 Kč s úrokem z prodlení **m ě n í** tak, že žaloba, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobkyni částku 260.000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně z této částky od 16.8.2015 do zaplacení, se **z a m í t á** a ve výroku v odstavci IV. v části týkající se povinnosti žalované zaplatit žalobkyni částku 260.000 Kč s úrokem z prodlení se **m ě n í** tak, že žaloba, aby žalovaná byla povinna zaplatit nezletilé částku

260.000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně z této částky od 16.8.2015 do zaplacení, se **z a m í t á**.

Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na nákladech řízení před soudy obou stupňů částku 75.756 Kč a žalobkyni na nákladech řízení před soudy obou stupňů částku 75.756 Kč, to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám Mgr. Radky Marťánové, advokátky v Českém Krumlově.

O d ů v o d n ě n í :

Soud prvního stupně napadeným rozsudkem uložil žalované zaplatit každé z žalobkyň částku 760.000 Kč se zákonným úrokem z prodlení jako náhradu nemajetkové újmy způsobené žalobkyním v důsledku úmrtí jejich otce _____, vojáka ve služebním poměru u žalovaného. K jeho úmrtí došlo dne _____ při vojenském cvičení, při kterém byl zasažen střelou z minometu a v důsledku toho zemřel. Konkrétní trestní odpovědnost žádné osoby nebyla shledána. Žalobkyním byl přiznán sirotčí důchod ve výši 7.240 Kč měsíčně, dále obdržely úmrtné každá ve výši 142.749 Kč a dále jednorázové odškodnění ve výši 240.000 Kč podle § 124 zákona č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání. Žalobkyně v tomto řízení požadují náhradu nemajetkové újmy způsobené jim úmrtím otce, když každá z nich požaduje částku 960.000 Kč. Tuto považují za přiměřenou vzhledem k věku žalobkyň i věku jejich otce, intenzitě jejich vztahu, kdy sice po rozvodu rodičů v roce 2010 došlo k ochlazení vztahů mezi žalobkyněmi a jejich otcem, ale v posledních letech se jejich vztahy urovnaly. Soud prvního stupně při stanovení odpovídající výše náhrady nemajetkové újmy vychází z nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 22.12.2015, sp. zn. I. ÚS 2844/14, zejména akcentuje blízký rodinný vztah žalobkyň a jejich otce, bere v úvahu určité narušení jejich vztahů v důsledku rozvodu rodičů, ale také zohledňuje urovnání konfliktů v poslední době. Pokud jde o okolnosti na straně žalovaného, zohledňuje skutečnost, že nebyla shledána trestní odpovědnost žádné osoby odpovědné za nehodu, zohledňuje řádné a rychlé vyplacení dalších nároků žalobkyním ze strany žalované, zejména jednorázového odškodnění pozůstalých. Podle názoru soudu prvního stupně nelze danou situaci, jak navrhuje strana žalující, porovnávat s částkami přiznávanými v případech sporu známých osobností s bulvárním tiskem, kdy náhrady dosahují částek 500.000 Kč i 1.000.000 Kč, neboť takové zásahy nelze srovnávat s úmrtím člena rodiny. Soud prvního stupně dále vycházel z případu odškodnění rodinných příslušníků zemřelého vojáka _____, kdy jeho nezletilé děti obdržely náhradu nemajetkové újmy ve výši 1.000.000 Kč, dále k výši mimořádného odškodnění pozůstalých po vojácích zemřelých v zahraničních misích, kdy jejich výše se také pohybuje kolem 1.000.000 Kč. Podle názoru soudu prvního stupně je odpovídající vycházet z požadované částky 960.000 Kč pro každou z žalobkyň jako ze základu nároku, ale dospěl k závěru, že tuto částku je nutno snížit s ohledem na to, že žalobkyně netvořily se zemřelým otcem společnou domácnost, jejich vztahy byly narušeny rozvodem a dcery nebyly s otcem v obvyklém denním kontaktu. Za odpovídající tedy považuje částku 760.000 Kč pro každou z žalobkyň. Soud prvního stupně dále žalobkyním přiznal plnou náhradu nákladů řízení postupem podle § 142 odst. 3 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná odvolání, a to proti výrokům, kterými byla žalobkyním přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 760.000 Kč s příslušenstvím, a proti výroku o nákladech řízení. Podle názoru odvolatelky soud prvního stupně sice správně zjistil skutkový stav, ale v důsledku nesprávného právního posouzení věci rozhodl nesprávně. Soud prvního stupně se předně vůbec nezabýval skutečností, že žalovaná vyplatila žalobkyním jednorázové odškodnění, tedy jakousi paušální náhradu nemajetkové újmy podle § 124 zákona o vojácích z povolání, a zejména otázkou, zda je vůbec možné vzhledem k tomuto plnění požadovat ze strany žalobkyň další náhradu nemajetkové újmy podle obecného předpisu, v daném případě občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. Přestože soud prvního stupně správně shledal důvod ke snížení náhrady s ohledem na narušení vztahů mezi žalobkyněmi a jejich zemřelým otcem i na skutečnost, že tyto netvořily společnou domácnost, přesto stanovil nárok nepřiměřeně vysoký. Podle odvolatelky je nezbytné, aby se přihlédlo ke konstantní soudní judikatuře, zejména k rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, který stanoví základní rozpětí daného nároku v případě příbuzných v přímé linii v rozsahu 240.000 až 500.000 Kč. Podle názoru odvolatelky nebyl v řízení před soudem prvního stupně řádně zohledněn její aktivní přístup k celé události, když ve spolupráci s rodinou zorganizovala pohřeb, smuteční hostinu, dále nabídla pozůstalým službu vojenského psychologa a bez průtahů byly vyplaceny všechny zákonné nároky pozůstalých.

Proti tomuto rozsudku podaly odvolání také obě žalobkyně, a to proti výrokům, kterými byl jejich uplatněný nárok zčásti zamítnut. Soud prvního stupně správně zjistil skutkový stav případu, podle názoru žalobkyň však nesprávně snížil požadovanou náhradu. Žalobkyně navrhují, aby odvolací soud rozsudek změnil tak, že žalobě bude vyhověno v plném rozsahu. Žalobkyně akcentují princip proporcionality, tedy přiměřenosti ve vztahu k jiným obdobným případům, jako úmrtí vojáka či nárokům pozůstalých po vojácích padlých v zahraničních misích. Soud prvního stupně měl posuzovat uplatněný nárok i ve vztahu k výši přiznávaného odškodnění známých osobností ve sporech s bulvárním tiskem. Soud prvního stupně nedostatečně zhodnotil ztrátu osoby blízké v případě žalobkyň. Tato má daleko širší dopad, dlouhodobě se promítá do rodinného života a soukromí poškozené osoby. Přestože žalobkyně nežily s otcem ve společné domácnosti, tento o ně jevil zájem a představoval pro ně významnou osobu v jejich životě.

Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací shledal, že odvolání účastníků má náležitosti uvedené v § 205 odst. 1 o.s.ř. Jako odvolací důvody obě strany uvádějí nesprávné právní posouzení věci (§ 205 odst. 2 písm. g) o.s.ř.). Po zjištění, že odvolání všech účastníků bylo podáno včas, osobami k tomu oprávněnými a jsou přípustná, přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně v plném rozsahu podle § 212 a § 212a odst. 1 o.s.ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyň není důvodné, odvolání žalované důvodné je.

Podle § 11 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. (dále jen obč. zák.) fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevu osobní povahy.

Podle § 13 odst. 2 obč. zák. pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění podle odstavce 1 zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích.

Soud prvního stupně správně dovodil, že na daný případ nutno aplikovat občanský zákoník č. 40/1964 Sb. (dále jen obč.zák.), a to vzhledem k tomu, že k úmrtí otce žalobkyň došlo 4.9.2013, tedy ještě před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku (§ 3028 o.z.). Strana žalující dále doložila souhlas opatrovnického soudu s podáním žaloby v této věci.

Námitku žalované, že soud prvního stupně se nevypořádal s otázkou, zda žalobkyním vedle jednorázového odškodnění vyplaceného podle § 124 zákona o vojácích z povolání (obdoby ustanovení § 444 obč. zák.), vůbec lze přiznat postupem podle ustanovení § 11 a § 13 obč. zák. další náhradu nemajetkové újmy za úmrtí otce, nepovažuje soud za důvodnou. Soud prvního stupně se sice k této otázce výslovně nevyjadřuje, pozitivní odpověď na tuto otázku vyplývá z konstantní soudní praxe, která jednoznačně dovodila, že základní odškodnění paušální částkou nelze považovat za vyčerpávající řešení problému odškodnění nemajetkové újmy, ke kterému nutno přistupovat vždy individuálně s ohledem na okolnosti daného případu. Je proto možné, pokud jednorázové odškodnění není dostatečnou satisfakcí za vzniklou újmu, aby se dotčené osoby domáhaly další satisfakce podle ustanovení na ochranu osobnosti (viz nálezn Ústavního soudu Pl. ÚS 16/04). Není žádného rozumného důvodu vyloučit z této možnosti domoci se odpovídající a spravedlivé náhrady za újmu příbuzných vojáků z povolání s argumentací, že jejich jednorázové odškodnění je upraveno ve speciálním zákoně a nelze použít pro přiznání další satisfakce obecný právní předpis, a to občanský zákoník. Odvolací soud neshledává žádný důvod pro to, aby příbuzní vojáka z povolání měli odlišné postavení od příbuzných zemřelého, který vojákem nebyl. Je jednoznačné, že v daném případě vyplacení jednorázového odškodnění žalobkyním ve výši 240.000 Kč nelze považovat za dostatečnou satisfakci za vzniklou újmu na jejich osobnostních právech v důsledku ztráty otce. Zvláštními okolnostmi odůvodňující tento závěr v tomto případě je nízký věk nezletilých žalobkyň i relativně nízký věk zemřelého otce, když jeho úmrtí znamená pro většinu budoucího života žalobkyň trvalou ztrátu blízké osoby. Jak správně poznamenává strana žalující, náhrada nemajetkové újmy neznámá pouze odškodnění emocionální újmy vyplývající ze ztráty blízké osoby, ale v daném případě zejména celoživotní ztrátu jednoho z rodičů jako základní opory každého jednotlivce ve svém životě. Ze stejných důvodů nutno uzavřít, že v tomto případě nepostačuje pouze morální satisfakce, ale je třeba přiznat satisfakci peněžní.

Odvolací soud však nepovažuje správný závěr soudu prvního stupně o tom, že jako základní (výchozí) úroveň přiměřené náhrady dané obecně u úmrtí rodiče, lze považovat částku 960.000 Kč. Tento závěr není v souladu s nejnovější soudní judikaturou, zejména rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 4 Tdo 1402/2015. Jedná se sice o rozhodnutí vydané v trestním řízení, ale jeho dosah je obecný i do řízení občanskoprávního. Toto rozhodnutí se sice týká aplikace nové právní úpravy (§ 2959 o.z.), ale podle názoru odvolacího soudu je plně použitelné i na případy posuzované podle předchozí právní úpravy.

Toto rozhodnutí považuje odvolací soud za rozhodnutí plně použitelné na tento případ, rozhodnutí přesvědčivé a také rozhodnutí, které nastavuje základní rámec jako výchozí bod při stanovení výše nemajetkové újmy za ztrátu osoby blízké, ze kterého se vychází při jeho další specifikaci při zohlednění konkrétních okolností případu. Za takový rámec nutno považovat rozmezí mezi 240.000 Kč až 500.000 Kč v případě úmrtí rodiče nebo dítěte. Přijetí takto poměrně širokého základního rozpětí neznamená návrat k paušalizaci náhrady jednou pevnou částkou pro všechny možné případy, ani není v rozporu se závěry předchozí judikatury, na kterou zmíněné rozhodnutí navazuje, zejména nálezný Ústavního soudu ČR sp. zn. I. ÚS 2844/14. Takto stanovené rozmezí není definitivně stanoveným rozsahem, který nelze ani překročit ani podkročit, znamená pouze východisko při stanovení obecného základu nároku, ze kterého se vychází při jeho další individualizaci s ohledem na okolnosti případu.

Podle názoru odvolacího soudu je nutno stanovit výchozí bod v rámci tohoto základního rozpětí. Odvolací soud se v zásadě ztotožňuje s hodnocením individuálních okolností daného případu soudem prvního stupně. Jako zásadní důvody pro navýšení náhrady nutno zohlednit nízký věk žalobkyň i relativně nízký věk zemřelého otce, kdy ztráta osoby blízké je dlouhodobou ztrátou životní opory pro velkou část budoucího života nezletilých žalobkyň. Stejným způsobem nutno zohlednit absenci jiné satisfakce, které by se dostalo žalobkyním, například odsuzujícího rozsudku v trestním řízení nad případným viníkem, v daném případě konkrétní viník zjištěn nebyl. Naopak za okolnosti svědčící pro snížení náhrady je intenzita vztahu žalobkyň se svým otcem, když tyto s ním nežily ve společné domácnosti a jejich vztahy byly silně narušeny rozvodem jejich rodičů, i při zohlednění postupného návratu k normálu. Ve prospěch žalovaného nutno zohlednit jeho vstřícný postoj vůči žalobkyním ve formě bezproblémového přiznání dalších vedlejších nároků typu jednorázového odškodnění, úmrtího, sirotčího důchodu atd. Na druhou stranu vzhledem k tomu, že žalovaný je stát, není nutné limitovat konečnou výši náhrady s ohledem na majetkové poměry povinné osoby tak, aby přiznaná částka nebyla likvidační. Podle názoru odvolacího soudu je namíste stanovit odpovídající a spravedlivou výši náhrady v částce 500.000 Kč, tedy u horní hranice základního rozpětí.

Pokud jde o otázku přiměřenosti přiznané náhrady ve vztahu k jiným obdobným případům či případům odlišného druhu, podle názoru odvolacího soudu není případná námitka žalobkyň o tom, že jim přiznaná výše by měla korespondovat s případem pozůstalých po zemřelém vojáku. V tomto konkrétním zmiňovaném případě lze shledat zásadní odlišnosti spočívající v tom, že v tomto jiném případě nešlo o odloučené děti od rodiče a zejména bylo shledáno zásadní pochybení na straně povinného subjektu. Nejdůležitější okolností je, že rozhodnutí v této věci (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 5.5.2015, č.j. 1 Co 177/2014-294) bylo vydáno ještě před publikací výše zmíněného zásadního rozhodnutí ve věci 4 Tdo 1402/2015, a tedy neodráží takto stanovenou výchozí úroveň. Za zcela nepřijatelné nutno považovat poukaz strany žalující na nároky pozůstalých po zemřelých vojácích v zahraničních misích. Zde se jedná o odlišnou situaci, kdy tato výše je dána přímo zákonem, a to jednorázovým mimořádným odškodněním pozůstalých postupem podle § 125 zákona o vojácích z povolání.

Jiné obdobné případy náhrad v případě příbuzných zemřelých vojáků z povolání nebyly k dispozici, tyto samozřejmě nemohou být známy straně žalující, strana žalovaná tyto údaje nesdělila, nejsou k dispozici ani v rámci dostupné běžné judikatury. Případy vojáků nejsou k dispozici ani v rámci jiných zdrojů, například materiálu poskytujícím přehled judikatury do června 2013 zpracované na Nejvyšším soudu JUDr. Petrou Polišenskou pod názvem Výše náhrady nemajetkové újmy za ztrátu (usmrcení) osoby blízké cestou ochrany osobnosti.

Odvolacím soudem zvolená výše náhrady není nepřiměřená ani při srovnání s typově jinými situacemi, na které poukazuje žalobkyně, a kterých se týká argumentace ve výše zmíněné judikatuře (I. ÚS 2844/14, 4 Tdo 1402/2015). Ačkoli přiznané náhrady v případě zásahu do soukromí veřejně známých osobností ze strany bulvárního tisku dosahovaly i úrovně 1.000.000 Kč, odvolací soud se ztotožňuje s příslušnou argumentací obsaženou v rozhodnutí 4 Tdo 1402/2015, poukazující na to, že sice nelze srovnávat intenzitu újmy ve formě ztráty blízké osoby a zásahu do soukromí, zmíněná vyšší úroveň náhrad v těchto jiných případech odrážela zejména preventivní funkci takových soudních rozhodnutí a nutně také citelnost přiznaných náhrad ve vztahu k majetkovým poměrům vydavatelů bulvárního tisku.

Zásadní srovnání při stanovení výše přiznaného nároku v tomto řízení nutno provést s případem řešeným právě ve věci 4 Tdo 1402/2015. Šlo o případ přiznání náhrady za nemajetkovou újmu nezletilému dítěti, které při nehodě ztratilo matku jako jediného fakticky pečujícího rodiče a navíc samo bylo účastníkem dopravní nehody a bezprostředně vidělo svou matku před sebou umírat. V tomto případě Nejvyšší soud konstatuje, že jde o hraniční případ, kdy veškerá podstatná kritéria, která je třeba zohlednit při stanovení výše nemajetkové újmy, jsou naplněna na samé její horní hranici. Za této situace byla přiznána náhrada za nemajetkovou újmu ve výši 700.000 Kč. Ve srovnání s tímto případem nemůže obstát výše náhrady zvolená soudem prvního stupně, a to 760.000 Kč pro každou ze žalobkyň. Při zohlednění přiměřenosti vzhledem k tomuto citovanému případu i ke všem výše uvedeným kritériím zohledňujícím konkrétní okolnosti daného případu, dospěl odvolací soud k závěru, že odpovídající výše náhrady nemajetkové újmy u každé z žalobkyň představuje 500.000 Kč. Odvolací soud proto napadený rozsudek podle § 219 a § 220 o.s.ř. zčásti potvrdil a zčásti změnil tak, aby přiznaná výše nároku byla 500.000 Kč.

Protože odvolací soud změnil rozhodnutí soudu prvního stupně, ve smyslu § 224 odst. 2 o.s.ř. nově rozhoduje i o nákladech řízení u soudu prvního stupně. Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně aplikuje § 142 odst. 3 o.s.ř. a přiznává žalobkyním plnou náhradu nákladů řízení, neboť se zde jedná o typickou situaci, kdy výše přiznaného plnění závisí na úvaze soudu. Na rozdíl od soudu prvního stupně odvolací soud postupuje v souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu ve věci 25 Cdo 3974/2015, podle kterého při aplikaci tohoto ustanovení nutno stanovit výši náhrady za právní zastoupení nikoli z částky původně požadované, ale z částky přiznané. Opačná praxe by podporovala nežádoucí tendenci uplatňovat nedůvodně vysoké nároky za účelem umělého navyšování náhrady nákladů řízení. Protože každá z žalobkyň v tomto řízení uplatňuje svůj vlastní nárok, je namíste přiznat každé z nich samostatný nárok na náhradu nákladů řízení stanovený tak, že společné náklady na

právní zastoupení budou rozděleny v poměru jejich nároků, v daném případě rovným dílem. Každé z žalobkyň přísluší náhrada za řízení před soudem prvního stupně ve výši 58.730 Kč, která se skládá z náhrady za právní zastoupení v rozsahu sedmi úkonů právní služby (za převzetí právního zastoupení, předžalobní výzvu, sepsání žaloby, písemné vyjádření ze dne 1.3.2017 a účast u jednání před soudem prvního stupně ze dne 2.2. a 30.3.2017; za písemné podání ze dne 29.9.2016 náhrada nepřísluší, neboť se nejedná o vyjádření ve věci samé, ale o vyjádření ve věci procesních otázek) po 16.480 Kč podle § 7 vyhl.č. 177/1996 Sb., ze tří paušálních náhrad hotových výdajů advokáta po 300 Kč, celkem společné náklady ve výši 117.460 Kč, tedy 58.730 Kč pro každou z žalobkyň. Za řízení před odvolacím soudem přísluší každé z žalobkyň náhrada ve výši 17.026 Kč, a to náhrada za právní zastoupení v rozsahu dvou úkonů za podání odvolání a účast u jednání soudu ve stejné sazbě, dvě paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč, dále z náhrady za ztrátu času stráveného cestou právní zástupkyně žalobkyň ze sídla advokátní kanceláře v Českém Krumlově k jednání do Českých Budějovic a zpět v rozsahu dvou započatých půlhodin ve výši 200 Kč podle § 14 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., dále z cestovného ve výši 292 Kč, které se skládá z náhrady za ujeté km ve výši 195 Kč (50 ujetých km při sazbě 3,90 Kč za ujetý km podle vyhlášky č. 440/2016 Sb.) a z náhrady za spotřebované pohonné hmoty ve výši 97 Kč po zaokrouhlení na celé koruny (50 ujetých km, kombinovaná spotřeba vozidla podle technického průkazu 6,6 litru motorové nafty na 100 km, cena jednoho litru motorové nafty ve výši 29,50 Kč podle citované vyhlášky), celkem tedy 34.052 Kč, z toho připadá na každou z žalobkyň 17.026 Kč. Součet náhrady pro každou z žalobkyň za obě fáze řízení činí celkem 75.756 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání za podmínek § 237 o.s.ř. podané do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím Okresního soudu v Českém Krumlově.
Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o.s.ř.).
Pokud nebude splněno, co ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, lze podat návrh na jeho soudní výkon nebo exekuci.

Krajský soud v Českých Budějovicích
dne 26. září 2017

JUDr. Iveta J i ř í k o v á , v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Švepešová

Jana
Švepešová

Digitálně podepsal
Jana Švepešová
Datum: 2017.10.06
14:16:20 +02'00'